

Nr 228.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till kungörelse om ändring i vissa delar av brandstadgan den 15 juni 1923; given Stockholms slott den 26 februari 1932.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, inhämta riksdagens yttrande över härvid fogade förslag till kungörelse om ändring i vissa delar av brandstadgan den 15 juni 1923 (nr 173); och har Kungl. Maj:t för avsikt att, efter mottagandet av riksdagens svar, företaga den slutliga prövningen av samma förslag och meddela det beslut, som därav föranledes.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ola Jeppsson.

Förslag

till

**kungörelse om ändring i vissa delar av brandstadgan den 15 juni 1923
(nr 173).**

Häri genom förordnas, att 16 § 2 mom., 17 och 18 §§ samt 43 § 5 mom. i brandstadgan den 15 juni 1923 skola erhålla följande ändrade lydelse:

16 §.

2 mom. För varje sotningsdistrikt skall finnas en yrkesutbildad skorstensfejare, som i enlighet med vad nedan sägs godkännts såsom skorstensfejare för distriktet.

17 §.

För att vinna godkännande såsom skorstensfejare för sotningsdistrikt fordras att hava uppnått 25 års ålder samt hava antingen med godkända kunskapsbetyg genomgått statsunderstödd fackskola för utbildande av skorstensfejare eller ock minst 5 år med goda vitsord arbetat i yrket.

18 §.

Då skorstensfejare för sotningsdistrikt erfordras, skall kungörelse därom införas i allmänna tidningarna med tillkännagivande av den tid, inom vilken den som önskar vinna godkännande såsom skorstensfejare för distriktet har att ansöka därom. Efter ansökningstidens utgång utfärdar den i 4 § avsedda myndighet för den av de sökande, som prövas vara lämpligast, bevis, att han godkännts såsom skorstensfejare för distriktet.

Finner nämnda myndighet skorstensfejaren icke vidare vara lämplig, må godkännandet återkallas.

43 §.

5 mom. Uraktlåter skorstensfejare, vad honom enligt denna stadga, brandordning eller reglemente åligger, straffes, där ej förseelsen anses föranleda till varning eller återkallelse av meddelat godkännande såsom skorstensfejare för sotningsdistrikt, med böter från och med 5 till och med 500 kronor.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1932.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 26 februari 1932.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena friherre RAMEL, statsråden GÄRDE, HAMEIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Efter gemensam beredning med chefen för socialdepartementet, statsrådet Larsson, anför chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Jeppsson:

Chefen för socialdepartementet har hos mig hemställt om vidtagande av åtgärd för åvägabringande av vissa ändringar i brandstadgans bestämmelser rörande skorstensfejare i syfte att bereda väg för en annan praxis än den nu tillämpade rörande skorstensfejares ställning i olycksfallsförsäkringshänseende. Med hänsyn till det sålunda angivna syftet med författningsändringen och då ärendet, intill dess det bragts i slutligt skick, handlagts inom socialdepartementet, torde det vara lämpligast, att chefen för nämnda departement lämnar en redogörelse för vad i ärendet förekommit och därvid tillkännagiver sin ståndpunkt i frågan.

Chefen för socialdepartementet anför härefter:

Till en början anholder jag få erinra om vissa bestämmelser, som här äro av intresse. Enligt 1 § i lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete är envar arbetare, där ej i lagen annorlunda stadgas, försäkrad för skada till följd av olycksfall i arbetet. I 2 § av samma lag stadgas vidare, bland annat, att med arbetare förstås envar, som mot avlöning användes till arbete för annans räkning utan att i förhållande till honom vara att anse såsom självständig företagare. Med arbetsgivare åter förstås envar, för vilkens räkning sådan arbetare användes till arbete, utan att mellan dem står någon tredje person, vilken såsom självständig företagare åtagit sig att ombesörja arbetets utförande.

Bestämmelser i ämnet.

Lagen om försäkring för olycksfall i arbete.

Brandstadgan den 15 juni 1923 föreskriver i 1 §, att det åligger varje stad att i enlighet med bestämmelserna i stadgan vidmakthålla ett brandväsen, som kan anses tillfredsställa skäliga anspråk på trygghet mot skada av brand. Enligt 10 § 1 mom. skall allmän brandsyn äga rum en gång årligen och särskild brandsyn hållas, när brandchefen så påfordrar. Brandsyn förrättas, enligt 10 § 2 mom., av en nämnd, bestående av brandchefen, skorstensfejaren och stadsarkitekten. I 5 kap. meddelas bestämmelser angående sotning. Av dessa må här återgivas följande:

Brandstadgan.

16 §.

1 mom. I brandordningen skall införas bestämmelse om det antal distrikt, vari stad skall i och för sotnings verkställande indelas; och skall därvid tillika angivas de särskilda distriktens gränser.

2 mom. För varje sotningsdistrikt skall finnas anställd en yrkesutbildad skorstensfejare.

17 §.

För att vinna anställning såsom skorstensfejare fordras att hava uppnått 25 års ålder samt hava antingen med godkända kunskapsbetyg genomgått statsunderstödd fackskola för utbildande av skorstensfejare eller ock minst 5 år med goda vitsord arbetat i yrket.

18 §.

Då skorstensfejarbefattning är ledig, skall kungörelse därom införas i allmänna tidningarna. Efter ansökningstidens utgång utfärdas den i 4 § avsedda myndighet förordnande för den av de sökande, som prövas vara lämpligast.

Finner nämnda myndighet skorstensfejaren icke vidare vara lämplig för befattningen, må han därifrån entledigas.

19 §.

1 mom. Skorstensfejare åligger att själv eller genom hos honom anställda biträden utföra all inom hans distrikt erforderlig sotning; och må dylikt arbete ej utföras av annan, så framt icke i fråga om till fabrik eller annan anläggning hörande, fristående skorsten med rökgångar och kanaler den i 4 § avsedda myndighet efter brandchefens hörande därtill giver tillstånd.

43 §.

5 mom. Uraktlåter skorstensfejare, vad honom enligt denna stadga, brandordning eller reglemente åligger, straffes, där ej förseelsen anses föranleda till varning eller avsättning, med böter från och med 5 till och med 500 kronor.

Utredningen
i ärendet.

I skrivelse den 11 september 1929 har styrelsen för svenska stadsförbundet anfört:

Svenska stads-
förbundets
styrelse.

Styrelsen för svenska stadsförbundet tillåter sig härmed fästa Kungl. Maj:ts uppmärksamhet på den praxis, som på sista tiden utbildat sig rörande kommunernas ansvarighet för olycksfallsersättning åt i kommunerna verksamma skorstensfejare och deras arbetare. Den uppfattning, som i detta avseende hävdats av riksförsäkringsanstalten och godkänts av försäkringsrådet, har nämligen på ett sätt, som knappast torde stå i överensstämmelse med lagstiftarens avsikt, ålagt kommunerna nya och omfattande förpliktelser. Till frågans belysande tillåter sig styrelsen anföra följande.

I 2 § av lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete lämnas en definition på begreppet »arbetare» och angives där som arbetare enligt lagens mening »envar, som mot avlöning användes till arbete för annans räkning utan att i förhållande till honom vara att anse som självständig företagare». Från denna huvudregel uppställas sedermera i författningen åtskilliga undantag. På riksförsäkringsanstalten ankommer det att bedöma, om en person enligt ifrågavarande lag är att betrakta såsom arbetare eller »företagare». Med avseende å skorstensfejare har riksförsäkringsanstalten på senare tiden upprepade gånger i föreliggande fall förklarat, att viss kommun vore att anse som arbetsgivare för den i kommunen verksamma skorstensfejaren och genom honom sysselsatta arbetare. Denna ståndpunkt har efter i några fall anförda besvär också godkänts av försäkringsrådet. Ansvar för olycksfallsersättningen har således principiellt överförts från skorstensfejaren själv till kommunen.

Av riksförsäkringsanstalten och försäkringsrådet har i respektive handlingar ingen motivering lämnats för denna tolkning, som på kommunalt håll väckt mycken och naturlig uppmärksamhet. Man torde emellertid knappast misstaga sig, om man utgår ifrån, att vederbörande myndigheter ansett sig kunna hämta

ett stöd för sin uppfattning i föreskriften i § 18 av gällande brandstadga, att brandstyrelse eller däremot svarande myndighet skall, efter det skorstensfejarbefattning ledigannonserats, »utfärda förordnande för den av de sökande, som prövas vara lämpligast». I anledning av denna kungörelse torde man inom riksförsäkringsanstalten ansett sig kunna betrakta skorstensfejaren som en kommunalanställd, som utför arbete för kommunens räkning. Att förordnandet genom en kommunal myndighet icke i och för sig utan vidare konstituerar någon »anställning» hos kommunen torde emellertid få anses ligga i öppen dag. Om en kommunal handels- och sjöfartsnämnd t. ex. förordnar notarius publicus, torde ingen därför betrakta denne tjänsteman såsom anställd hos kommunen i fråga. Förordnandet innefattar här auktorisation, icke anställning i vanlig mening. Vill man bedöma ställningen till kommunen, torde man också med nödvändighet få taga hänsyn till andra faktorer, såsom frågan om för vems räkning arbetet utföres och av vem det betalas. Vad särskilt skorstensfejarens angår, synes ingen tvekan kunna råda därom, att brandstadgan med förordnandet avsett auktorisation, ej verklig anställning. Hade det förhållit sig så, att lagstiftningen lagt själva ansvaret för sotningen på kommunen, som genom kommunalt anställd skorstensfejare haft att utföra och svara för sotningen, hade man kunnat tala om en verklig kommunalanställning för skorstensfejaren. Men så ligga som bekant de faktiska förhållandena icke till. I brandstadga och brandordning stipuleras, att sotning skall ske med vissa intervaller. Skorstensfejaren har — med vissa eventuella undantag — monopol på detta arbete. Han och icke kommunen har ansvaret för försummelser. Med den ställning och det ansvar, skorstensfejaren fått, är det rimligt, att man velat hava hans kompetens prövad av en offentlig myndighet. Då en kommunal myndighet skall finnas, som har att handlägga brandväsendet berörande ärenden, har denna myndighet naturligt nog fått till uppgift också att »förordna» skorstensfejaren. En liknande, låt vara i allmän författning ej påbjuden, kompetensprövning utöva kommunerna också med avseende på entreprenörer för gas-, vatten- och elektricitetsledningar. Ett konsekvent fullföljande av den uppfattning, riksförsäkringsanstalten och försäkringsrådet gjort gällande beträffande kommuns ansvar för skorstensfejarens och hans arbetares olycksfallsersättning, skulle leda in absurdum.

Den uppfattning av skorstensfejarens ställning, som ovan angivits, finner också ett stöd i förarbetena till den nu gällande brandstadgan. I den s. k. brandskyddskommissionens förslag till brandstadga framhålles (s. 112), att polismyndigheten tidigare antagit skorstensfejare och att detta varit naturligt, »då det icke fanns någon kommunal delegation för brandväsendet». När nu emellertid kommissionen föreslog en sådan (»brandnämnd»), som i sin verksamhet kunde väntas omsluta allt, som tillhör samhällets brandväsen och brandskydd, syntes det lämpligt, att denna övertog också bestyret med skorstensfejarens tillsättande. Av detta uttalande synes tydligt framgå, att det icke varit avsikten att giva skorstensfejaren en ny ställning i förhållande till kommunen utan endast att lägga kompetensprövningen i lämpligaste händer. I propositionen göres ingen anmärkning mot brandskyddskommissionens förslag på denna punkt. En formell ändring gjordes blott därutinnan att »brandnämnden» utbyttes mot uttrycket »den i § 4 avsedda myndighet» (brandstyrelse eller annan myndighet, som handlägger ärenden rörande brandväsendet), och vederbörande utskott och riksdag gjorde på denna punkt inga uttalanden. Skulle man vilja söka konstruera fram en förändring av skorstensfejarens allmänna ställning till kommunen efter tillkomsten av 1923 års brandstadga, kan man således så långt ifrån hämta ett stöd i förarbetena, att dessa tvärtom mycket tydligt påvisa, att någon sådan förändring icke avsetts.

Bedömer man skorstensfejarens förhållande till kommunen med utgångspunkt från avlöningsförhållandena skall man snart finna, att mycket olikartade avlöningsmetoder kommit till användning i städerna. I en stad (Mjölby) har såväl skorstensfejaren som hans arbetare anställts av staden. Man torde för detta enda fall sålunda kunna tala om en verklig kommunal anställning för både mästare och arbetare. I några andra städer, såsom Jönköping, Karlstad och Södertälje, finnas av staden anställda och avlönade sotare, som äro skyldiga att verkställa all obligatorisk sotning mot avlöning och som hava skyldighet att antaga nödiga biträden. Beträffande dessa senare uppställer staden stundom vissa fordringar. Men de avlönas och anställas av skorstensfejaren. För sotning utöver den obligatoriska äga skorstensfejarna i dessa fall uppbära särskild ersättning. Exempel finnas också därpå, att skorstensfejaren äger för viss fastställd lön utföra visst arbete men i övrigt uppbära ersättning efter taxa. På några håll uppföras i inkomststaten avgifter för sotning efter taxa med visst beräknat belopp, som i utgiftsstaten har sin fullständiga motsvarighet i avlöningsbelopp till sotaren. På något håll uttagas avgifterna för sotningen också på kommunaldebetsedeln. Några städer hava beviljat pensioner åt skorstensfejare eller hans efterlevande och det förekommer också, att skorstensfejare försäkrats i pensionskassa både för egen och familjepension. Å andra sidan har det också hänt, att änka fått driva verksamheten under ett år efter sin mans fränfalle. Mannen har således betraktats såsom näringsidkare. I de ojämförligt flesta fallen synes skorstensfejaren emellertid hava sin betalning efter taxa utan att på något sätt ha med kommunen att göra i avlöningshänseende i annan mån än att denna ersätter kostnaden för sotning i stadens egna fastigheter, deltagande i brandsyn etc.

Ovan lämnade summariska översikt torde visa, att förhållandena äro så skiftande att en generell lösning av frågan om skorstensfejarens olycksfallsersättning icke låter sig genomföras. Inom riks försäkringsanstalten synes man icke taga hänsyn till de skiftande förhållandena. Ännu orimligare synes vara att låta olycksfallsersättningen för facketts arbetare bedömas så, att den alltid influeras av mästarens ställning. Om än mästaren någon gång kan vara att betrakta såsom kommunalanställd, är detta som ovan påvisats i regel *icke* fallet med arbetaren.

Av rent sociala skäl torde i föreliggande fall ett överförande av ansvaret för arbetarnas olycksfallsförsäkring på kommunerna ej heller vara påkallat. Skorstensfejarnas inkomster av sotningen torde över lag vara sådana, att dessa arbetsgivare utan svårighet böra kunna bära de kostnader, som följa av en för deras arbetare nödig olycksfallsförsäkring. Arbetarna borde således icke behöva befara, att deras ersättningsfråga skulle komma i ett sämre läge, om ansvaret alltjämt får vila på arbetsgivarna.

För städerna har nu påtalade praxis självfallet vittgående konsekvenser. De största av dem stå i allmänhet självrisk. Riskerna komma således i dessa fall att betydligt ökas då skorstensfejarna och deras arbetare ju utöva ett farofyllt arbete. Med ett fastslående av den uppfattningen, att skorstensfejarna och deras arbetare äro kommunalanställda, torde följa krav från vederbörande på en verklig dylik anställning med därav följande pensionering m. m. Frågan om sotningsväsendets kommunalisering står visserligen här och var i städerna på dagordningen. Men allt synes tala för att de besvärliga problem, som därvidlag möta, få ingående skärskådas utan hänsyn till ovidkommande synpunkter.

Det synes icke kunna ifrågasättas att åstadkomma en rättelse i nu påtalade praxis genom ändring av olycksfallslagens 2 §. Lagens definition å »arbetare» torde skäligen få förutsättas vara rätt vid. Ej heller torde det kunna undvikas, att riks försäkringsanstalten och i sista hand försäkringsrådet få en viss frihet att pröva uppkommande fall. Nu påtalade praxis synes som sagt hämta

sitt, låt vara särdeles formella, stöd i en tolkning av brandstadgans bestämmelser om skorstensfejare. Det torde därför närmast kunna ifrågasättas en omformulering av bestämmelserna i brandstadgan rörande skorstensfejares allmänna ställning så, att av dessa än tydligare framginge, att brandstyrelsens förordnande av skorstensfejare i och för sig konstituerar någon kommunal anställning.

Med hänvisning till, vad styrelsen sålunda tillåtit sig anföra, vågar styrelsen hemställa, att Kungl. Maj:t ville ägna nu berörda spörsmål sin uppmärksamhet och vidtaga de åtgärder, som kunna anses bäst ägnade att undanröja här påtalade missförhållanden.

Över framställningen inhämtades yttrande av riks försäkringsanstalten, som i utlåtande den 28 november 1929 anförde:

Riksför-
säkringsan-
stalten.

Såsom i den remitterade framställningen framhålles, har vid tillämpningen av olycksfallsförsäkringslagen praxis utvecklat sig i den riktningen, att såväl de av kommunerna anställda skorstensfejarna som dessas biträden betraktas såsom arbetare i förhållande till kommunerna såsom arbetsgivare.

Beträffande *skorstensfejarna* har härvid deras i brandstadgan angivna allmänna ställning i förhållande till kommunerna varit för riks försäkringsanstalten avgörande. Den omständigheten, att, såsom i framställningen påpekas, formen för skorstensfejarnas avlönande är mycket skiftande inom olika kommuner, har således icke ansetts motivera någon åtskillnad i nu förevarande avseende.

Vad angår *skorstensfejarnas biträden* har riks försäkringsanstalten av eljest inom den sociala olycksfallsförsäkringsverksamheten tillämpade principer ansett följa, att då skorstensfejarna behandlas såsom arbetare i förhållande till kommunerna såsom arbetsgivare, kommunerna äro att betrakta såsom arbetsgivare jämväl för biträdena.

I intet av de fall, där förevarande spörsmål på grund av besvär över riks försäkringsanstaltens beslut varit föremål för försäkringsrådets prövning, har rådet ändrat överklagade beslutet. De av rådet hittills avgjorda målen hava emellertid endast avsett sådana fall, där skorstensfejaren själv deltagit i söttningsarbetet. Däremot äro vissa fall, där så ej varit förhållandet, alltjämt beroende på rådets prövning.

Betydelsen av den av svenska stadsförbundet väckta frågan är givetvis i viss mån avhängig av den slutliga utgången av sistnämnda mål. Denna utgång måste ock — därest Kungl. Maj:t skulle finna tillräckliga skäl föreligga för tillgodoseende av det med stadsförbundets framställning avsedda syftet — bliva avgörande vid bedömandet av vilka åtgärder överhuvud kunna i sådant hänseende ifrågakomma.

I skrivelse till riks försäkringsanstalten den 20 februari 1931 anförde försäkringsrådet bland annat:

Försäkrings-
rådet angående
grunderna för
bedömandet
av hithörande
fall.

Hos försäkringsrådet hava av Stockholms stad m. fl. kommuner ävensom av andra anförts besvär över beslut av riks försäkringsanstalten, enligt vilka anstalten funnit ifrågavarande kommuner vara att anse såsom arbetsgivare enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete för skorstensfejare och av dem anställda arbetare.

Vid prövning av förevarande besvär har försäkringsrådet funnit följande grunder böra tillämpas vid bedömande av hithörande fall:

Vederbörande kommun bör anses såsom arbetsgivare för skorstensfejare i avseende å sådant arbete, som skorstensfejaren har att personligen utföra.

Vad åter beträffar annat arbete, som skorstensfejaren på grund av för kommunen gällande bestämmelser har att utföra, är skorstensfejaren att anse så-

som självständig företagare och arbetsgivare för av honom anställda arbetare, därest skorstensfejaren regelmässigt själv icke personligen deltagar i detta arbetes utförande å arbetsplatserna. Deltager han däremot i arbetets utförande på sätt som angivits, är vederbörande kommun att anse såsom arbetsgivare för såväl skorstensfejaren själv som av honom anställda arbetare.

Då enligt vad handlingarna utvisa riks försäkringsanstalten vid fattande av överklagade besluten icke tillämpat nu angivna riktlinjer har försäkringsrådet funnit skäligt att visa målen för ny behandling åter till riks försäkringsanstalten.

Stadsförbun-
dets direktör.

Direktören för svenska stadsförbundet Henning Karlson anförde sedermera i skrivelse den 25 juni 1931 till chefen för socialdepartementet efter erinran om vad i ärendet förekommit:

Det kan visserligen vara sant, att frågan numera fått en något begränsad räckvidd, då skorstensfejaren i de större eller i vart fall i de största städerna icke torde själv deltaga i arbetet. Men det torde icke kunna sägas, att den av försäkringsrådet verkställda klyvningen kan anses rationell eller ens försvarlig ur kommunal synpunkt. Det skulle för framtiden tydligen bliva de mindre samhällena, för vilka premier i regel torde vara relativt kännbarast, som finge erlagga sådana, medan de större med sina rikligare resurser skulle slippa undan. Om man betänker, att skorstensfejarens ställning till sin kommun i båda kategorierna av samhällen är densamma, måste uppdelningen förefalla ur kommunal synpunkt minst sagt svårförståelig. Inom kommunerna måste man alltså vidhålla, att kommunens ställning som eventuell arbetsgivare till skorstensfejaren måste bedömas ur synpunkten av tjänsteavtals befintlighet eller obefintlighet och icke av den omständigheten, om rörelsen har nått den omfattning, att skorstensfejaren finner sig ej behöva personligen deltaga i arbetet. Alltså skulle med den nu gjorda uppdelningen dock kvarstå, att kommuner skulle betala olycksfallsersättning till personer, som icke äro anställda i dess tjänst och som utföra sitt arbete för enskilda kommunmedlemmars räkning. Man kan i städerna ej heller se bort ifrån de konsekvenser, nu hävdade principer kunna föra med sig på andra områden. Av kommunala myndigheter antagas entreprenörer t. ex. för utförande av ledningsarbeten för gas-, vatten- och elektricitetsverk ävensom för renhållning. Särskilt renhållningsentreprenörer, som ju måste anlitas för en obligatorisk renhållning, synas hava en med skorstensfejaren ganska jämförlig ställning. Skola begreppen »arbetsgivare» och »arbetare» bestämmas enligt — som riks försäkringsanstalten uttryckt saken — »eljest inom den sociala olycksfallsförsäkringsverksamheten tillämpade principer» och utan varje hänsyn till vederbörandes tjänsteställning inom respektive kommun, öppna sig här perspektiv, som måste te sig skrämmande nog för kommunerna.

Stadsförbundets styrelse har utgått ifrån, att en ändring av brandstadgan skulle vara den lämpligaste lösningen. Riks försäkringsanstalten har också förklarat i sitt yttrande över framställningen, att skorstensfejarnas i brandstadgan angivna allmänna ställning i förhållande till kommunerna varit avgörande för anstalten. Om än ur försäkringsrådets beslut något stöd för riks försäkringsanstaltens uppfattning på denna punkt icke torde kunna utläsas, vill det dock synas som om en ändring av brandstadgan, varigenom fastsloges, att skorstensfejarens förordnande genom kommunal myndighet icke utan vidare innebure, att staden kunde anses vara hans arbetsgivare, skulle vara den effektiva lösningen. Det torde nämligen få anses uteslutet, att i olycksfallsersättningslagen införa någon sådan tolkning av begreppet »arbetare», att nu påtalade praxis därmed omöjliggjordes. Så länge icke genom brandstadgan något direkt hinder för nu praktiserade tolkning tillskapas, torde en ändrad praxis från försäkringsrådets sida knappast vara att vänta. Som framställningen från stadsför-

bundets styrelse utvisar, har styrelsen emellertid endast tillåtit sig peka på en efter dess mening framkomlig väg. Skulle en närmare utredning av spörsmålet visa en annan och lämpligare lösning, torde man från städernas sida med tillfredsställelse hälsa denna, blott man når målet med framställningen — brytande av den nuvarande enligt stadsförvaltningarnas mening ohållbara praxis.

Efter remiss avgav därefter försäkringsrådet den 23 oktober 1931 utlåtande, däri försäkringsrådet yttrade:

Förevarande framställningar avse i huvudsak vidtagande av sådan lagstiftningsåtgärd, att även de skorstensfejare, vilka regelmässigt deltaga i arbetets utförande på arbetsplatserna, i allmänhet skulle bliva att enligt olycksfallsförsäkringslagen anse som självständiga företagare och icke — såsom för närvarande ansetts vara fallet — såsom arbetare i förhållande till kommunerna såsom arbetsgivare. Om en dylik förändring bleve genomförd, skulle därav följa, dels att dylika skorstensfejare icke för egen del skulle kunna komma i åtnjutande av den sociala olycksfallsförsäkringens förmåner dels ock att de själva finge erlagga olycksfallsförsäkringspremier för sina biträden.

Den nuvarande ståndpunkten, att såsom kommunens arbetare anse de skorstensfejare, som regelmässigt deltaga i arbetets utförande å arbetsplatserna, har fattats med hänsyn till den ställning som skorstensfejarna enligt nuvarande lagstiftning och under nuvarande förhållanden i övrigt intaga i förhållande till kommunerna samt i enlighet med de principer som i allmänhet tillämpas inom den sociala olycksfallsförsäkringen. Om en förändring i enlighet med de remitterade framställningarna anses böra åstadkommas, erfordras, att en verklig förändring i skorstensfejarnas ställning genomföres. Försäkringsrådet anser emellertid, att nuvarande lagbestämmelser med därav följande tillämpning medföra en i stort sett tillfredsställande lösning av frågan om skorstensfejarnas och deras biträdens ställning enligt olycksfallsförsäkringslagen.

Frågan är icke heller, såsom även av stadsförbundets direktör uttalats, av större ekonomisk betydelse för kommunerna. Om för övrigt en kommun vid bestämmandet av taxa eller avlöningsförmåner för skorstensfejare oriktigt utgått från den förutsättningen, att skorstensfejaren och hans biträden icke varit att enligt olycksfallsförsäkringslagen anse som kommunens arbetare, synes något hinder icke föreligga för kommunen att vid lämpligt tillfälle företaga den jämkning i taxan eller avlöningsförmånerna, som av denna anledning må anses befogad.

På grund av vad sålunda anförts får försäkringsrådet hemställa, att förevarande framställningar icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Såsom av den nu lämnade redogörelsen framgår, har försäkringsrådets uppfattning, att skorstensfejare, vilka själva regelmässigt deltaga i sotningen, äro att anse såsom arbetare och kommunerna såsom arbetsgivare för såväl dem som deras biträden, allmänt i städerna funnits oläglig ur skilda synpunkter. Mindre vikt torde därvid hava lagts på den omständigheten, att städerna själva få stå kostnaderna för försäkringen. Även om dessa såsom försäkringskostnader betraktade i vissa fall icke äro obetydliga, torde detta förhållande likväl för städerna såtillvida vara av jämförelsevis underordnad betydelse, som anordningar utan större svårighet i regel torde kunna träffas, varigenom gottgörelse kan erhållas för kostnaderna. Större vikt lära städerna tillmäta den omständigheten, att nu ifrågavarande praxis skulle kunna utöva ett enligt

Försäkrings-
rådet angående
föreliggande
framställ-
ningar.

Chefen för
socialdeparte-
mentet.

deras mening ovidkommande inflytande å spörsmålet om skorstensfejaryrkets och måhända även andra därmed jämförliga yrkens ställning i förhållande till kommunerna.

För egen del har jag vid övervägande av de olika på frågan inverkan om ständigheterna ansett mig böra biträda städernas ståndpunkt om önskvärd heten av att en ändring komme till stånd i praxis. Därvid lär det, såsom stadsförbundets styrelse anført, icke nu kunna komma i fråga att vidtaga någon ändring av definitionerna i 2 § i olycksfallsförsäkringslagen å arbetare och arbetsgivare. Ej heller torde 1 § i brandstadgan angående skyldighet för stad att vidmakthålla ett brandväsen, som kan anses tillfredsställa skäligen anspråk på trygghet mot skada av brand, böra undergå ändring. Däremot synes mig ej hinder böra möta att ändra de bestämmelser i brandstadgan, som med fog torde kunna anses innebära stöd för uppfattningen, att skorstensfejare äro hos kommunerna anställda. Jag syftar härvid på bestämmelserna i 16 § 2 mom., att för varje sotningsdistrikt skall finnas »anställd» en skorstensfejare; i 17 §, att vissa villkor skola vara uppfyllda för att en person skall vinna »anställning» såsom skorstensfejare; i 18 §, att »skorstensfejarbefattning» skall kungöras ledig, att »förordnande» å befattning skall utfärdas av den kommunala brandmyndigheten och att denna myndighet må »entlediga» skorstensfejaren; samt i 43 § 5 mom., att skorstensfejare straffas med böter för försumelse, där ej förseelsen anses föranleda till varning eller »avsättning». I verkligheten äro dessa skorstensfejare, fränsett undantagsfall, icke anställda i vanlig mening hos kommunerna utan torde väsentligen böra, såsom stadsförbundets styrelse gjort gällande, anses som auktoriserade yrkesutöfvere. Huruvida en omredigering av stadgandena så, att desamma ej vidare lämna stöd för uppfattningen om skorstensfejare såsom i vanlig mening anställda hos kommunen, skall vara tillräcklig för tillgodoseende av städernas önskemål undandrager sig visserligen ett mera säkert bedömande. Emellertid torde det vara befogat utgå ifrån, att den nuvarande avfattningen av dessa bestämmelser utgjort ett icke oviktigt stöd för den ståndpunkt, försäkringsrådet intagit i frågan. I allt fall torde angivna utväg såsom erbjudande den minst genomgripande förändringen böra anlitas, innan längre gående åtgärder vidtagas.

I enlighet med det anförda har jag låtit upprätta ett förslag till ändring av förutnämnda bestämmelser i brandstadgan. Då emellertid ärenden rörande brandväsendet tillhöra kommunikationsdepartementets handläggning, har jag på sätt chefen för detta departement redan nämnt, hos honom hemställt om vidtagande av åtgärd för genomförande av ändringarna samt för sådant ändamål överlämnat ärendet jämte omförmälda förslag.

Chefen för
kommunikationsdeparte-
mentet.

Härefter anför chefen för kommunikationsdepartementet:

För min del biträder jag den uppfattning i fråga om skorstensfejares olycksfallsförsäkring, varåt chefen för socialdepartementet nu givit uttryck. Emot förslaget till ändringar i brandstadgan har jag icke något att erinra ur de synpunkter, som jag närmast har att företräda. Över förslaget torde riksdagens yttrande böra inhämtas.

Chefen för kommunikationsdepartementet uppläser härafter det sålunda föreliggande förslaget till *kungörelse om ändring i vissa delar av brandstadgan den 15 juni 1923 (nr 173)* samt hemställer,

att Kungl. Maj:t måtte besluta inhämta riksdagens yttrande över förslaget, med förklarande att Kungl. Maj:t vill, efter mottagande av riksdagens svar, företaga den slutliga prövningen av samma förslag och meddela det beslut, som därav föranledes.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

F. Wessberg.
